

РЕШЕНИЕ

№ 51

гр. Шумен, 08.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ II, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мирослав Г. Маринов

Членове: Азадухи Ов. Карагьозян
Теодора Енч. Димитрова

при участието на секретаря Татяна Св. Тодорова
като разгледа докладваното от Теодора Енч. Димитрова Въззивно
гражданско дело № 20213600500534 по описа за 2021 година

Производство по чл.258 и сл. от ГПК.

Делото е образувано по въззивна жалба на ЗК „ Уника „ АД, гр. София, ЕИК 040451865, представлявано от Д.Т. и Б.П., чрез пълномощника юрисконсулт В.М. срещу решение № 260068/02.11.2021 г. по гр.д. № 173/2020 г. по описа на Районен съд – Велики Преслав.

Жалбоподателят намира решението за неправилно и необосновано по съображения, подробно изложени в жалбата му, поради което моли въззивният съд да го отмени и постанови друго, с което да отхвърли изцяло предявените срещу ЗК „ Уника „ АД искове и му присъди извършените по делото разноски за две инстанции.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК въззиваемата Г.И. К.-Б., действаща чрез пълномощника адв. Г. Т. от ШАК е депозирила отговор, в който оспорва жалбата като неоснователна и моли за оставянето ѝ без уважение, както и за присъждане на извършените по делото разноски.

Въззивната жалба е подадена в срок, от надлежно легитимирано лице, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, редовна и допустима.

Разгледана по същество, същата е неоснователна, поради следното:

Гр.д. № 173/2020 г. по описа на ВПРС е образувано по искова молба на въззиваемата срещу дружеството жалбоподател, имаща за предмет претенции за осъждане на ответника

да заплати на ищцата, на основание валиден договор за застраховка от 30.11.2016 г., сумата от 1 050 лв. – заплатен хонорар по сключен договор за проектантска услуга от 18.04.2017 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ плащане и сумата от 13 333.50 лева с ДДС – стойност на извършени строително възстановителни работи на жилищна сграда и лекарски кабинет на ул. Х.Б.№, гр. В.П. по сключен договор за ремонтно възстановителни работи от 04.06.2018 г. между Г.Б. и „Сими „ ООД, за което е издадена фактура № 468/02.08.2018 г., платена на 03.08.2018 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 04.08.2018 г. до датата на подаване на исковата молба, в размер на 1 551.87 лева и законна лихва върху същата главница от деня, следващ подаването на исковата молба до окончателното ѝ плащане.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът е оспорил предявените искове изцяло като неоснователни, по съображения, че зъболекарският кабинет не фигурира като застрахован обект в застрахователната полица, както и, че на ищцата не се дължи застрахователно обезщетение, тъй като причината за настъпване на процесните щети е обилното снеготопене / което по същество е непокрит риск, съгласно т.2.9 и т.2.10 от ОУ /, а декларираните щети, както и констатираните такива са: “ вследствие обилното снеготопене в имота се образуват свлачищни действия, вследствие на които са нанесени щети на жилищната сграда в имота. Образувани са пукнати в помещенията на сградата „, т.е. не са декларирани нито наводнения, вследствие снеготопенето, нито увреждания, вследствие тежестта на снега. Щетите са настъпили вследствие неравномерно слягане при овлажняване на земната основа, без да се наблюдават свлачищни процеси. На основание т. 2.11 от ОУ за застраховане имущество на физически лица срещу първи риск застрахователят не дължи обезщетение за щети, причинени или вследствие от свойствата на някои почви да се свиват и набъбват през различни сезони на годината поради изменение на почвената влага / овлажняване или изсъхване /. Наред горното, ответникът е предявил възражения, че размерът на претендираното обезщетение е завишен, както и за погасяване на вземанията по давност, съгласно чл.378, ал.1 от КЗ и т.38 от ОУ.

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с искове по чл.405, ал.1 от КЗ, вр. чл.79, ал.1 от ЗЗД и чл.409 от КЗ, вр. чл.86, ал.1 от ЗЗД, като с решението си е осъдил ответника да заплати на ищцата сумата от 13 333.50 лева с ДДС, заплатени извършени ремонтно възстановителни работи на жилищна сграда и лекарски кабинет в гр. В.П., ул. № по сключен договор за ремонтно възстановителни работи от 04.06.2018 г. между Г.Б. и „Сими „ ЕООД, за които е издадена фактура № 000000468/02.08.2018 г., платена на 03.08.2018 г. и представляваща застрахователно обезщетение за претърпени от ищцата, вследствие реализирано застрахователно събитие, имуществени вреди, произтичащо от сключен между страните договор за застраховка № 5013845/30.11.2016 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба в съда – 27.09.2019 г.; сумата от 1 050 лева, представляваща заплатен хонорар по сключен договор за проектантска услуга от 18.04.2017 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба в съда – 27.09.2019 г. и сумата от 1 551.87 лева, представляваща законна лихва върху главницата от

13 333.50 лева, считано от 04.08.2018 г. до датата на предявяване на исковата молба в съда, както и 2 593.61 лева деловодни разноски.

При проверка по реда на чл.269 от ГПК въззивният съд намери, че атакуваното решение е валидно и допустимо в обжалваната част. В тази връзка следва да се отбележи, че според настоящата инстанция точната квалификация на претенцията за сума в размер на 1 050 лева, заплатена от ищцата по договор от 18.04.2017 г. е чл.397, ал.1 от КЗ, което обаче не рефлектира върху законосъобразността на първоинстанционното решение, конкретно върху неговата допустимост, доколкото съдът правилно е указал доказателствената тежест на страните и се е произнесъл по предявеното искане въз основа на всички релевантни за спора факти и обстоятелства, след събиране и съвкупна преценка на относимите към тях доказателства.

По основателността на исковата претенция:

От събраните по делото писмени доказателства, преценени поотделно и в съвкупност, се установява и не се спори, че между страните е бил сключен валиден договор за застраховка на имущество на физически лица срещу първи риск по застрахователна полица № 5013845/ 30.11.2016 г. за собствения на ищцата недвижим имот, находящ се в гр. В.П., ул. №, при:

- условия на застраховката: съгласно ОУ за застраховане на имущество на физически лица срещу първи риск;

- основно покритие: пожар, мълния, експлозия, удар от летателен апарат или от предмет паднал от него; буря, пороен дъжд, градушка, увреждане от тежест при естествено натрупване на сняг или лед; наводнение, свличане и срутване на земни пластове; злоумишлени действия на трети лица, вандализъм; авария на водопроводни, канализационни и паропроводни инсталации; счупване на стъкла, удар от ППС; кражба, грабеж; разходи за разчистване на мястото / с лимит до 10% от размера на щетата, но не повече от 1 000 лева за срок от една година /;

- срок на действие 01.12.2016 – 30.11.2017 г.;

- застрахован предмет – 50 000 лева – сграда, 5 000 лева – движимо имущество и 2 500 лева – кражба, срещу застрахователна премия 112.50 лева.

На 11.04.2017 г. ищцата е подала до ответника уведомление за настъпили 06.04.2017 г. вреди на застрахованото имущество, а именно пукнатини по стени и фасада на първи и втори етаж от жилищната сграда със зъболекарски кабинет, поради свличане на земни пластове, вследствие обилен снеговалеж и последващо снеготопене, предизвикващо свличане на земни пластове.

По повод уведомлението е била образувана щета № 162K0860001, като на 11.04.2017 г. ответникът е извършил оглед на имота. Съгласно констативен протокол от същата дата, при огледа е било констатирано, че вследствие на обилното снеготопене се образуват свлачищни действия, вследствие на които са нанесени щети на жилищната сграда в имота. Образувани са пукнатини в помещенията на сградата на първи и втори етаж и по фасадата

й. В протокола е било отразено, че застрахованият е уведомил Общината, която е възложила оглед на специалисти на „ Геозащита „, ЕООД, гр. Варна и е представил становище на Комисията от огледа, като от страна на застрахователя са били дадени препоръки застрахованият да потърси мнение на инженер – конструктор с цел ограничаване на вредите. На посочената по-горе дата застрахователят е извършил и опис на констатираните вреди, подписан без възражения от застрахования.

На 09.03.2017 г. е бил извършен оглед на имота от Комисия от представители на „ Геозащита „, ЕООД, гр. Варна, която е установила, че склонът на който е изградена ул. ... се явява част от десния бряг на Дервишка река, която се явява естествен приемник на подземните води, формирани по склоновете й. Склонът има среден наклон 12 градуса и северно изложение. Процесната сграда е двуетажна, а в задната част / южната / е вкопана в терена и над него е едноетажна. По стените в приземния етаж, използвани за зъболекарски кабинет има тънки коси пукнатини. Проследяват се и по източната фасада. Отворени повече от 1 мм пукнатини има и по стълбището, водещо към двора. По плочниците във високата част на имота има тънки пукнатини и слабо отваряне на фуги. По терена не са установени пукнатини и деформации. По южната и западна фасади на къщата в съседния имот / № 20 / има отворени до 2 см. коси пукнатини, които са стари. По планировъчната стена към улицата в имот № 16 има почти вертикална пукнатина и следа от теч. По сградата в съседния имот № 14 не са установени деформации. На южната граница на имота има планировъчна каменна стена, част от върха на която е съборена, като най-вероятната причина е изтичане на повърхностни води. Не са установени ясни признаци за активизиране на свлачищни процеси. Констатираните пукнати по сградите се предполага, че се дължат на неравномерно слягане при овлажняване на земната основа, както и на плитко фундиране. Във връзка с констатациите на Комисията, с писмо изх. № 70-00-375/12.04.2017 г. е било изпратено становище от страна на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, адресирано до „ Геозащита „, ЕООД, гр. Варна и Община – Велики Преслав, в което е било посочено, че в обследвания район няма регистрирани съвременни или древни свлачища, а установените причини за проявените неблагоприятни процеси в засегнатите имоти са с благоустройствен характер, с оглед на което, в рамките на предоставените й и нормативно определени компетенции Община – Велики Преслав следва да предприеме съответните спешни действия по отношение ревизиране на В и К мрежата и повърхностното отводняване на територията, както и да осъществи контрол във връзка с извършеното строителство на посочените имоти.

На 18.04.2017 г. между ищцата и „ Хаже Инвест „, ЕООД, ЕИК 127630896 е бил сключен договор проектна услуга изготвяне на конструктивно становище за ремонтно възстановителни работи на сградата, предмет на застрахователния договор срещу заплащане от възложителя на обща цена в размер на 1 050 лева. В изпълнение на договора, на 27.07.2017 от изпълнителя са били изготвени експертно становище, както и количествено-стойностна сметка на необходимите аварийно възстановителни работи с цел ограничаване на щетите, съгласно която стойността им е определена в размер на 16 128.36 лева с включен

ДДС. За цената на предоставената проектна услуга са били издадени фактура № 172/28.12.2017 г., на стойност 735 лева с включен ДДС и фактура № 190/28.08.2018 г., на стойност 315 лева с ДДС, които суми са били изплатени от ищцата банков път, съответно на 28.12.2017 г. и 03.09.2018 г..

В изготвеното от „Хаже Инвест“, ЕООД становище е било посочено, че при извършения през втората половина на м. април 2017 г. оглед са установени съществени пукнатини по фасадата и вътрешните стени на сградата и променена геометрия на част от фасадната и вътрешна дограма. Източно от постройката, долепено до нея е изградено открито външно стълбище за преодоляване на съществената денивелация в двора и за достъп до втория етаж на сградата. По стъпалата и стълбищните площадки се наблюдават големи деформации и пукнатини. Подпорната стена, която е изградена от източната страна на въпросното стълбище е също деформирана и напукана. По северната граница между имота и улицата е изградена плътна ограда от бетонови основи и стени от бетон в долната си част и бетонови блокчета в горната част, с вградена в нея дворна врата. Оградата също е деформирана и е с видимо отклонение от вертикала в посока към улицата. Пукване на външна канализационна тръба, която е била подменена през 2012 г. при ремонт на намиращия се в сградата зъболекарски кабинет, през което са се просмуквали отпадни води в околното пространство най – вероятно с години е довело до извличане на земни маси около пукнатата тръба, а това от своя страна – до подкопаване основите на сградата. През месец януари 2017 г. в гр. В.П. са паднали снеговалежи, превишаващи месечната норма на валежите за района със 152%. Едновременно, плътността на снежната покривка се е увеличила от 184 кг./м.куб. в началото на месеца до 379 кг./м.куб. в средата на месеца. Като се добави и допълнителното натрупване на сняг по външното стълбище от навяване и като се има предвид предварително нарушената земна основа от повредената канализационна тръба, може да се каже с голяма увереност, че този значителен товар от снежна маса е допринесъл за деформациите в основите и стените на сградата и прилежащата инфраструктура / външно стълбище и подпорна стена към него /.

С писмо изх. № 2306/02.05.2017 г., за което не се спори, че е получено от ищцата, застрахователят отказал изплащане застрахователно обезщетение по образуваната щета, поради наличие на основанията по т.2.11 от ОУ.

На 11.05.2017 г. ищцата депозирала възражение срещу отказа, по повод на което с писмо изх. № 2704/30.05.2017 г. отказът на застрахователя е бил потвърден.

На 12.06.2017 г. ищцата е депозирала жалба срещу отказа, който е бил потвърден с писмо изх. № 3012/20.06.2017 г..

На 28.06.2017 г. ищцата депозирала повторна жалба, която е била оставена без уважение от застрахователя с писмо изх. № 3233/05.07.2017 г..

На 07.08.2017 г. ползващото се по застраховката лице Т.А.Б. – съпруг на ищцата е изпратил до застрахователя нотариална покана, връчена на 09.08.2017 г. за заплащане на дължимото се по застрахователния договор обезщетение за насените на застрахования имот

вреди.

На 21.09.2017 г. на ищцата е било издадено разрешение за строеж № 34 за укрепване на процесната жилищна сграда със зъболекарски кабинет.

На 10.05.2018 г. ищцата е депозирала жалба срещу отказа на застрахователя за изплащане на застрахователно обезщетение, която е била отхвърлена от ответника с писмо изх. № 2260/08.06.2018 г..

На 04.06.2018 г. между ищцата и „Сими „ ЕООД, гр. Велики Преслав е бил сключен договор за ремонтно възстановителни работи на въпросната сграда, подборно описани в количествено –стойностна сметка, неразделна част от договора, стойност 13 370 лева с ДДС. На 02.08.2018 г. изпълнителят по договора е издал фактура за извършените ремонтно възстановителни работи по протокол № 19/01.08.2018 г. за сумата от 13 333.50 лева с ДДС, която е била заплатена от ищцата по банков път на 03.08.2018 г.. Съгласно посочения протокол № 19/01.08.2021 г. в имота са били извършени следните ремонтно възстановителни работи: 1/ демонтаж на тротоар от бетонови плочи – 44 лева; 2/ разбиване армирана бетонова настилка и стъпала – 385.00 лева; 3/ разбиване бетонови основи и подпорна стена – 577.50 лева; 4/ разваляне зидария на оградни бетонови блокчета – 93.50 лева; 5/ пренос на строителни отпадъци – 210 лева; 6/ демонтаж на външно метално стълбище – 22.50 лева; 7/ демонтаж на оградна врата метална – 22.50 лева; 8/ демонтаж на оградно пано – 7.50 лева; 9/ ръчен изкоп при утежнени условия – 798.00 лева; 10/ пренос на земни маси – 150 лева; 11/ засипване тесни изкопи с трамбоване – 297 лева; 12/ натоварване земни маси и строителни отпадъци – 832 лева; 13/ кофраж на фундаменти и стени – 1 596 лева; 14/ армировка на фундаменти и стени – 1 517 лева; 15/ бетон клас С 20/25 за фундаменти и стени – 3 060 лева; 16/ кофраж стъпала – 240 лева; 17/ армировка стъпала и стълбищни площадки – 212.75 лева; 18/ бетон клас С 20/25 за стъпала и стълбищни площадки – 720 лева; 19/ монтаж външно метално стълбище – 75 лева; 20/ монтаж оградна врата метална – 75 лева и 21/ направа тротоар от бетонови плочи – 176 лева.

По делото е представена справка от НИМХ, от която се установява, че плътността на снежната покривка в района на гр. В.П. през месец януари 2017 г., измерена по дати е била, както следва: 06.01 – 184 куб.м, 10.01. – 304 куб.м., 15.01. – 379 куб.м., 20.01. – 281 куб.м. и 25.01. – 320 куб.м..

В първоинстанционното производство е допусната комплексна съдебно инженерно геоложка оценителна експертиза, от заключенията на вещите лица по която, възприети като обективно и компетентно дадени и неоспорени от страните се установява, че след извършения ремонт имотът изглежда в много добро състояние. Не се установяват видими пукнатини по сградата. Има единични пукнатини по плочките по подпорните стени в двора източно от сградата и непосредствено до стълбището, но по къщата такива не се забелязват. Теренът около сградата е отремонтиран, поставени са плочки гранитогрес, повърхностните води са отведени извън зоната на основите на сградата и земната основа е добре защитена. Сградата се намира на склон, който е свлачищен. Получени са коефициенти на устойчивост по-ниски от нормативно изискваните и със стойности под граничното равновесие. Склонът е

стръмен, със среден наклон около 20 градуса. Установяват се плиткочувствителни водни през влажните периоди, има и силно наклонена горна повърхност на здравите почвени разновидности, по които обикновено стават свличанията. Всички тези фактори, както и белезите по терена – пукнатини и наклонени дървета водят до извода, че в масива протичат свлачищни процеси. Скоростта на преместване е минимална, което ги класифицира като пълзящи склонове / скорост на преместване по-малко от 0.01 мм. на денонощие /. Възможно е валежите като самостоятелен фактор да са причина за възникване на свлачищни процеси. Не е ясно кога са започнали свлачищните процеси, но е факт, че ги има, свидетелство за което е и наличието на сериозни пукнатини по съседните сгради. Активизацията явно е имало и в миналото, което е и вероятната причина да се изгради подпорна стена в съседния западно имот. Извършените по договор от 04.06.2018 г. възстановително-ремонтни работи касаят укрепване на основите на основната сграда от северната и източната страна, свързано с разкриването им и подливане с бетон, разрушаване и възстановяване на компрометираната подпорна стена по източната имотна граница и ограда по северната имотна граница по ул. Разрушено и възстановено външно стълбище. Във връзка с укрепване на основите на сградата по северната имотна граница е демонтирано външното стълбище, което след приключване на ремонта е възстановено. Изпълнен е тротоар пред сградата. Извършените ремонтно-възстановителни работи са били наложителни за запазване на устойчивостта и безопасността на сградата. Същите са изпълнени в съответствие с издаденото разрешение за строеж и действащите към момента нормативни изисквания. След ремонта през 2018 г. е извършено последващо саниране на постройките в имота, като видими дефекти по фасадите не се забелязват. Същото се отнася и за прилежащата инфраструктура. В стоматологичния кабинет се забелязват коси пукнатини по облицовката на източната стена под долния десен ъгъл на прозореца, продължаващи диагонално над горния ляв ъгъл в мазилката. По облицовката на изградените подпорни стени ограничаващи външните стъпала на сградата на няколко места се забелязват пукнатини, надигнати и отлепени облицовъчни плочи, а също и размествания във вертикално отношение на отделните ламели. Предвид силно наклонения терен, от обилните валежи и като следствие – преовлажняването на земната маса се оказва допълнителен неблагоприятен земен натиск, което силно въздействие от своя страна нарушава устойчивостта на терена и активизира размествания на отделните ламели на конструкцията и е причина за проявените деформации по облицовката.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Ищцата твърди, че е носител на материално право на вземане от ответника, в качеството на застраховател, за застрахователно обезщетение по застраховка имущество на физически лица по първи риск, на основание договор за застраховка по застрахователна полица № 5013845/30.11.2016 г., по повод настъпило на 06.04.2017 г. застрахователно събитие.

За успешно провеждане на защита си ищцата следва да установи наличието на валидно застрахователно правоотношение между страните, настъпването на

застрахователното събитие, за което се претендира обезщетение, вида и характера на вредите и размера на дължимото обезщетение.

Съгласно чл.405, ал.1 от КЗ, при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок, който не може да бъде по-дълъг от срока по чл.108, ал.1 – 3 или 5. .

Съгласно чл.386 от КЗ, при настъпване на застрахователно събитие при имуществено застраховане застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което не може да надхвърля застрахователната сума (лимита на отговорност), освен когато това е предвидено в този кодекс. Застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане и застраховане по договорена застрахователна стойност.

Съгласно чл.400 от КЗ, за действителна застрахователна стойност се смята стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго от същия вид и качество. За възстановителна застрахователна стойност се смята стойността за възстановяване на имуществото с ново от същия вид и качество, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка. Когато друго не е уговорено, приема се, че застрахователната сума по договора е определена съгласно действителната стойност на имуществото. За установяване на действителната стойност, застрахователят има право да извърши оглед на застрахованото имущество.

Съгласно цитираните разпоредби и трайната съдебна практика, включително задължителна такава, застрахователното обезщетение при вреди на имущество е в размер на действително претърпените и доказани по размер вреди до уговорената в застрахователната полица застрахователна сума. Обезщетението по имуществена застраховка се определя в рамките на договорената максимална застрахователна сума, съобразно стойностния еквивалент на претърпяната вреда, който не може да надхвърля действителната стойност на увреденото имущество, определена като пазарната му стойност към датата на увреждането. При настъпване на застрахователно събитие в срока на договора е необходимо да бъде установен размерът на вредата към деня на събитието, като при погиване или кражба на застрахованото имущество този размер е равен на действителната му стойност – стойността, срещу която вместо това имущество може да се купи друго със същото качество. При изчисляване на размера на обезщетението, не следва да се прилага коефициент на овехтяване, т. к. последният е инкорпориран в самата застрахователна стойност. Меродавна е действителната стойност на вещта към момента на застрахователното събитие, но не повече от застрахователната сума. При частична увреда обезщетението не може да надвишава възстановителната стойност на застрахованото имущество, т. е. стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същото качество, съответно стойността, необходима за възстановяване на имуществото в същия вид, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други.

В чл.396, ал.1 от КЗ е посочено изрично, че застрахователят обезщетява

застрахования отделно за разходите, които е направил за ограничаване на вредите, когато е действал с необходимата за случая грижа, дори ако усилията му са останали безрезултатни. В този случай застрахователят може да бъде задължаван и над застрахователната сума, когато разходите са били направени в изпълнение на негови указания.

Съгласно чл.397, ал.1 от КЗ, застрахователят трябва да възстанови на застрахования направените разходи за установяване на причините и размера на вредите, когато тези разходи са били предварително одобрени от застрахователя.

В конкретния случай, между страните не се спори относно наличието на застрахователно правоотношение помежду им, настъпването на застрахователно събитие в срока на действие на договора, вида на вредите, причинени на застрахованата сграда, сключването от ищцата на посочените по-горе договор за проектна услуга изготвяне на конструктивно становище за ремонтно възстановителни работи на сградата, с дата 18.04.2017 г. и договор за ремонтно възстановителни работи на същата сграда, с дата 04.06.2018 г., размера на заплатените от ищцата суми по двата договора и относно вида на, извършените в изпълнение на втория от договорите ремонтно възстановителни работи.

Спорът е за това дали зъболекарският кабинет е застраховано имущество по процесния договор за застраховка, дали настъпилото застрахователно събитие е покрито от застраховката и досежно размера на дължимото застрахователно обезщетение.

Касателно възражението на ответника, че зъболекарският кабинет не е застраховано имущество, съдът намира, че е изцяло неоснователно предвид безспорно установения факт, че кабинетът е изграден в приземния етаж на намиращата се в имота масивна двуетажна жилищна сграда, за която е сключен договора и, съобразно разпоредбите на т.1.1.1 и т.1.2.1 от ОУ, които, на основание чл.20 от ЗЗД, обвързват страните със силата на закон, попада в предметния обхват на застраховката.

Що се отнася до това налице ли е било застрахователно събитие, видно от т.2.9 от ОУ към договора за застраховка, страните са се съгласили, че увреждане от тежест при естествено натрупване на сняг или лед е събаряне, срутване или деформиране на огради, на сгради и др. подобни съоръжения или инсталации, причинени от тежестта на снега, независимо дали е паднал за кратко време в обилно количество или неговото натрупване е образувано в резултат от навяване на вятър. В т.2.11 от ОУ страните са приели, че под свличане на земни пластове се разбира откъсване и бавно движение от геоложки характер на земни маси по склонове и откоси, които под действието на тежестта си и на повърхнинно течащи или подпочвени води се откъсват и движат. Щетите от свличане на земни пластове се изразяват в скъсване, напукване, пропадане, разрушаване или повреждане на имущества. Не се покриват щетите, причинени от свличанията или пропаданията на земните пластове в рудниците и галериите, както и щетите, настъпили в резултат на или в следствие свойството на някои почви да се свиват и набъбват през различните сезони на годината поради изменение на почвената влага / овлажняване и изсъхване /, морска или речна брегова ерозия, в райони които преди или в момента на сключване на застраховката са установени като

свладищни райони. Не се покриват щети вследствие нормално слягане на почвата при нови постройки, некачествено строителство или ремонт, вследствие свличане и срутуване на земни пластове, дължащо се на човешка дейност / изкопни, строителни работи или изкопни работи в кариери, изгребване на земни маси, взривни работи /. В т.3.6 и 3.7 от ОУ страните са договорили, че застрахователят не дължи обезщетение за щети, причинени от или вследствие на грешка в проектирането, некачествен ремонт, реконструкция или монтаж, нарушени строително-технически норми и изисквания, неотстранени повреди от по-рано настъпили събития или ремонтни дейности, както и от морски вълни и подпочвени води.

В конкретната хипотеза, от отразеното в констативния протокол на самия застраховател, в конструктивното становище на „Хаже Инвест“, ЕООД и в заключението на вещите лица по допуснатата комплексна съдебно инженерно геоложка оценителна експертиза се установява, че повредите по жилищната сграда в имота на ищцата са предизвикани от свладищни процеси в район, който не е регистриран като свладищен преди или по време на сключване на застраховката, следствие от натрупване на значително количество сняг и последвало обилно снеготопене, както и от предварително нарушена земна основа от повредена канализационна тръба, която е била подменена и аварията отстранена преди застраховането на имота. В тази връзка и при липсата на доказателства, които да опровергават посочените по-горе констатации, съдът приема за необосновано възражението на жалбоподателя, че щетите са настъпили в резултат или вследствие свойството на някои почви да се свиват и набъбват през различните сезони от годината поради изменение на почвената влага / овлажняване и изсъхване /. В случая, вредите не са предизвикани от свойствата на почвата да задържа различно количество влага, а от свличането ѝ под напора на прекомерна тежест от сняг и повърхностно течащи води. Предвид горното и липсата на данни за наличие на изключенията по т.3.6 и т.3.7 от ОУ, настоящата инстанция приема, че щетите по жилищната сграда на ищцата са причинени при покрит риск, съгласно т.2.11 от договора, а именно свличане на земни пластове, поради значителен снеговалеж и последвало обилно снеготопене, което предпоставя ангажиране отговорността на ответника за заплащане на застрахователно обезщетение за частична увреда на застрахованото имущество до размера на възстановителната му стойност.

По повод посоченото в доклада на „Геозащита“, ЕООД, че причина за вредите са неравномерно слягане при овлажняване на земната основа и плитко фундиране на сградата, счита, че не следва да се кредитира, тъй като в първата си част то не кореспондира със становищата на останалите експерти, извършили оглед на имота, а във втората си част почива на непотвърдено и недоказано предположение. В тази връзка и с оглед възраженията във въззивната жалба, следва да се отбележи също, че наличието на компрометирана почвена основа вследствие пукната канализационна тръба, както и на ниско фундиране на основите на сградата е могло да бъде констатирано от застрахователя преди подписване на договора за застраховка, при условията на чл.5 от ОУ, в който случай същият е имал право да откаже сключването му, а след като не се е възползвал от това си право е недопустимо да черпи права от бездействието си за целите на настоящия спор.

Досежно размера на дължимото обезщетение, съобрази следното: В т.12. от ОУ страните са се съгласили, че застраховката се сключва за застрахователна сума с уговорка срещу първи риск, при което застрахованият се обезщетява за пълния размер на вредата, доколкото тя не надвишава застрахователната сума. Съгласно т.17.1 от ОУ, при настъпване на застрахователно събитие застрахованият е длъжен да вземе всички разумни и целесъобразни мерки за спасяване, предотвратяване, ограничаване и/или намаляване на щетите на застрахованото имущество, като в чл.20 от ОУ е посочено изрично, че застрахованият или негов представител не могат да предприемат отстраняване на щети на увреденото имущество без съгласието на застрахователя, освен ако последният вече е установил събитието и размера на щетите. Според т.25, застрахователното обезщетение е равно на действителната стойност на загубата и/или щетата към деня на настъпване на застрахователното събитие, доколкото тя не надвишава застрахователната сума. За действителна се смята стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същите вид и качество. Съгласно т.26, при частична загуба застрахователят може да обезщети застрахования чрез заплащане разумната стойност на ремонта, извършен с писмено съгласие на застрахователя и/или на база оценка на щетите, определена от вещо лице, или по споразумение със застрахования. В т.16 и т.23 са посочени хипотезите, в които застрахователят има право да откаже плащане на застрахователно обезщетение изцяло или частично. В т. 27 – 31 са уговорени суми, които се включват или приспадат от застрахователното обезщетение.

В случая, от доказателствата по делото се установява, че исковата сума от 1 050 лева е била заплатена от ищцата, съответно на 28.1.2017 г. – 735 лева и на 03.09.2018 г. – 315 лева, като цена за извършена проектна услуга по сключен от нея, по предписание на застрахователя, договор за изготвяне на конструктивно становище за ремонтно възстановителни работи на процесната сграда. Втората от претендираните суми, а именно 13 333.50 лева с ДДС е била заплатена от ищцата на 03.08.2018 г. като стойност на извършени и приети строително възстановителни работи в застрахования имот, по договор за ремонтно възстановителни работи, изразяващи се в укрепване основите на основната сграда от северната и източната страна, свързано с разкриването им и подливане с бетон, разрушаване и възстановяване на компрометираната подпорна стена по източната имотна граница и ограда по северната имотна граница по ул. Разрушено и възстановено външно стълбище. Във връзка с укрепване на основите на сградата по северната имотна граница е демонтирано външното стълбище, което след приключване на ремонта е възстановено. Изпълнен е тротоар пред сградата. По отношение на описаните СМР, вещите лица по допусната съдебна експертиза дават заключение, че са били извършени в съответствие с издаденото строително разрешение и действащите към момента нормативни изисквания и са били наложителни за запазване устойчивостта и безопасността на сградата. От своя страна застрахователят не отрича, че е бил запознат със сключените от ищцата договори и осъществените строително възстановителни работи в застрахования имот, а от заключението на комплексната съдебно инженерно геоложка оценителна експертиза се установява, че действителната им стойност възлиза на 13 333.50 лева с ДДС.

Предвид горното и липсата на възражения от ответника относно размера на заплатеното възнаграждение по договора за проектна услуга, съдът приема, че посочените суми представляват действително заплатени от ищцата разходи за ограничаване вредите на застрахованото имущество по смисъла на чл.397, ал.1 от КЗ / сумата от 1 050 лева по договор от 18.04.2017 г. /, респ. – разумна цена за ремонт, необходим за възстановяване на пострадалото имущество в предишния му вид и качество по смисъла на чл.400, ал.2, вр. чл.405 от КЗ / сумата от 13 335.50 лева по договор от 04.06.2018 г. /, с оглед на което са дължими от застрахователя на посочените основания.

Относно възражението на жалбоподателя за погасяване на вземането за застрахователно обезщетение, като съобрази разпоредбата на чл.378, ал.1 от КЗ, възпроизведена и в т.38 от ОУ, както и факта, че от датата на настъпване на застрахователното събитие – 04.04.2017 г. до датата на завеждане на исковата молба - 27.09.2019 г. не са изтекли три години, приема, че е изцяло неоснователно, поради което следва да се отхвърли.

С оглед на изложеното и доколкото от доказателствата по делото се установява, че ищцата е изправна страна по договора за застраховка, заключава, че предявените главни искове са основателни и доказани и следва да се уважат.

Досежно акцесорните претенции, съобрази следното: Съгласно чл. 405, ал.1 от КЗ, при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. Срокът не може да бъде по-дълъг от срока по чл. 108, ал. 1-3 или 5, а в последната разпоредба срокът е 15 дни от представяне на всички доказателства по чл. 106. Такъв срок е предвиден и в т.33 от ОУ, съгласно която изплащането на застрахователното обезщетение се извършва до 15 дни след представяне на всички изискани от застрахователя документи. В случая като момент, в който застрахованият е представил всички документи на застрахователя следва да се счита деня, в който е постановен първият отказ от негова страна за изплащане на застрахователно обезщетение, а именно – 20.05.2017 г., от която дата е започнал да тече предвиденият 15-дневен срок за изпълнение, след изтичане на който ответникът е изпаднал в забава. Предвид горното и доколкото ищцата претендира лихва за забава върху сумата от 13 335.50 лева към един по-късен момент от датата на изпадане на застрахователя в забава, като основателна и доказана по размер / изчислен на основание чл.162 от ГПК с електронен калкулатор за лихви на НАП / следва да се уважи и акцесорната претенция за обезщетение за забава върху главницата от 13 335.50, считано от 04.08.2018 г. до датата на завеждане на исковата молба, в размер на 1 551.87 лева, както и за законна лихва върху същата главница от деня, следващ датата на подаване на исковата молба до окончателно изплащане на задължението.

С оглед уважаването на главния иск, като основателна следва да се уважи и претенцията за заплащане на лихва за забава върху главницата от 1 050 лева, считано от подаване на исковата молба до окончателното ѝ плащане.

В съответствие с изнесените фактически и правни доводи, и поради пълно

съвпадение на крайния резултат, настоящата инстанция приема, че обжалваното решение е правилно и следва да се потвърди изцяло.

На основание чл.78, ал.3 от ГПК жалбоподателят дължи на въззиваемата деловодни разноски в размер на 1 000 лева – платен адвокатски хонорар.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 260068/02.11.2021 г. по гр.д. № 173/2020 г. по описа на Районен съд – Велики Преслав.

ОСЪЖДА ЗК „Уника „ АД, ЕИК 040451865, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. Тодор Александров № №, представлявано от Д.С.Т. и Н.Г.И. да заплати на Г.И. К.-Б., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. В.П., обл. Ш., ул. ... № деловодни разноски във въззивното производство в размер на 1 000 лева – платен адвокатски хонорар.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд, в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____